

О запису о бици на Цареву Лазу из манастира Савине

Љубомир Стојановић у »Прилозима«, књ. VII, стр. 176. Београд 1927 г., објавио је један запис о бици на Цареву Лазу, који је угодријебио Д. Вуксан у свом чланку: »Битка на Цареву Лазу и један необјављени цетињски љетопис« (»Записи«, књ. V, свеска 3, стр. 130). Зато, како га Стојановић доноси, није тачан, тако да је управо невјероватно да га је он лично онако погрешно из савинске »Љествице« преписао.

Према приложеном фотографском снимку записа посве је јасна и бистра ријеч: **июлиа**, а не »илиа« (!), како погрешно доноси Стојановић, а по њему и Вуксан. Ријеч: **сакаженые** у Стојановићеву препису треба читати »сриаженне«, као што пише у запису из манастира Пиперске Телије (В. Ђорђевић: »Европа и Црна Гора«, књ. I, стр. 44).

Ријеч коју Стојановић доноси као **тражинць** није заиста нимало у оригиналу јасна, али је једно јасно, а то је да се не може тако никако читати, јер прво слово не изгледа да је **т**, него радије **п**, а слова **а** уопште у овој ријечи нема.

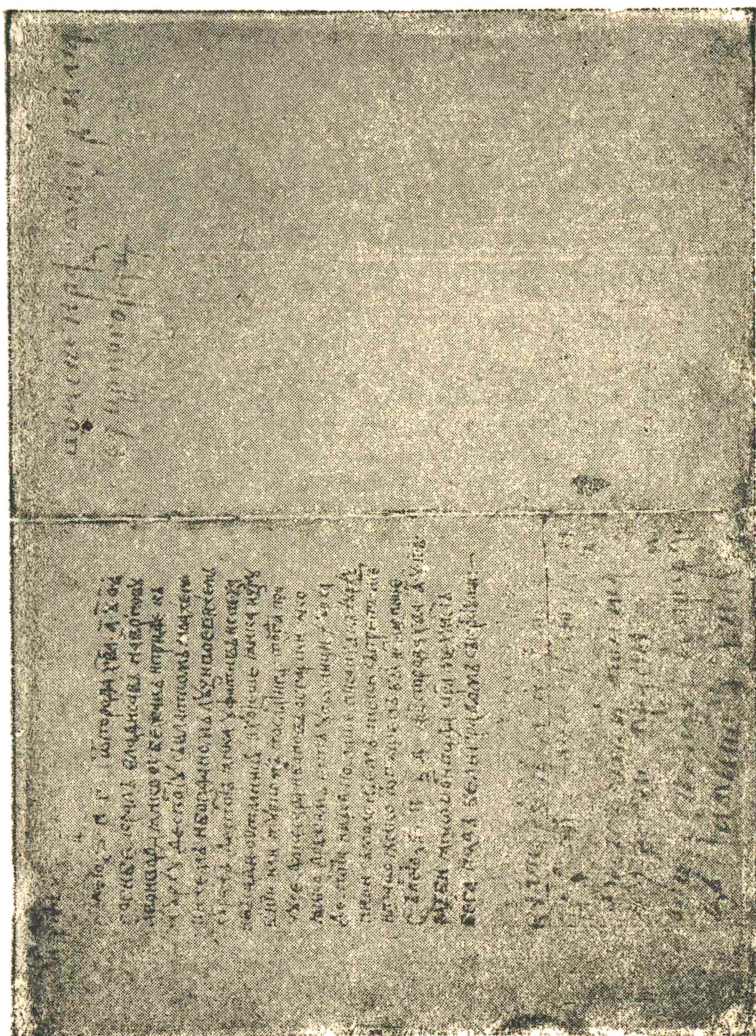
Није нимало сигурно да пише црквенословенском цифром: 7 **хилядь**, него је то нека нејасно написана цифра која би лако могла бити и број 6, или неки други број. Тако у оригиналу не пише: **хилядь**, него: **хиадь**, а има и других битнијих разлика између оригинала и Стојановићева преписа. Иза записа о смрти Иванбеговој на крају »Љествице« долази запис о боју на Цареву Лазу, који по нашем читању гласи: 1712 **месеца июлиа 17 би великй бои и сриаженне брани оу Царевъ Лазъ и пр... џцъ и бише (?) хиадь войске и разби их иллада Црногораць.*)**

По једној раније објављеној биљешци, »Љествица«, из које је овај запис преписао, била би својина протопопа Стјјепан Влатковића из Грбља, те је, вјероватно, неко у Грбљу овај запис и написао.

Душан Вуксан је узео у споменутом чланку да је битка на Цареву Лазу била 29 јулија 1712 г. према биљешци из »Цетињског

*) Због недостатка црквено-словенских слова године и датуми морали су бити сложени арапским цифрама.

Љетописа«, а Ј. Јовановић у својој »Историји Црне Горе« на страни 100 наводи да је битка на Цареву Лазу била 17 јула 1712 г., како гласи запис у савинској »Љествици« као и запис из једне књиге у Пиперској Телији, гдје се каже, да се тај догађај збио управо на дан св. великомученице Мари(п)е, чији се празник по јулијанском календару тог датума прославља.



Год. 1712 празник св. великомученице Марије (не Марије, како стоји погрешно у запису) спадао је по григоријанском календару на

28 јула, па би се могло помислити да је у »Петрињском Љетопису«, можда, наведен тај датум по некој биљешци из неког млетачког или сличног извјештаја или извора, гдје је датум означен по новом календару. У том случају не би била разлика него само од једног дана између ове биљешке и прије споменутих двају записа из Савине и Пиперске Ђелије.

Надам се, да ће према приложеном фотографском снимку успјети да се тачно прочита и запис из савинске »Љествице«, те ће се тиме доприијети још бољем разјашњењу питања Царева Лаза.

П. Д. ШЕРОВИЋ